

Beleidsplan Stichting Claudine & Claudette

Saskia Mees & Isabella Chapel

ORGANISATIE EN BESTUUR

Isabella Chapel en Saskia Mees, actrices en lange tijd werkzaam geweest bij Toneelgroep De Appel, hebben op 15 december 2016 Stichting Claudine & Claudette opgericht; zij vormen tevens de artistieke kern.

Doel van de stichting is het maken van producties, waaronder begrepen maar niet beperkt tot theater-, toneel-, en televisieproducties; het geven van voorstellingen, waaronder begrepen maar niet beperkt tot theater-, toneel- en televisievoorstellingen, in beginsel gericht op een breed publiek; het houden van tentoonstellingen; het theateraal vormgeven van thema's welke voortvloeien uit de samenleving, waarbij inhoudelijk het accent ligt op de kwetsbaren in de maatschappij; het aanvaarden van erfstellingen onder het voorrecht van boedelbeschrijving.

Isabella Chapel studeerde in 1992 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Theater en Drama. Sindsdien heeft ze als freelance actrice gewerkt met regisseurs als Canci Geraedts, Guy Cassiers, Helmert Woudenberg, Jan Ritsema, Wim Meeuwissen, Inez Derksen en Ivar van Urk.

Daarnaast was ze als actrice werkzaam bij Theatergroep Aluin van Erik Snel, Het Syndicaat van Daniëlle Wagenaar en Wurz van Jules Terlingen. Vanaf 2006 is ze als actrice vast verbonden geweest aan Toneelgroep De Appel; ze speelde in diverse producties onder regie van Aus Greidanus, Geert de Jong, David Geysen, Aus Greidanus jr., Judith de Rijke en Arie de Mol.

Naast haar toneelwerk was ze te zien in verschillende televisiefilms van de publieke omroep waaronder 'Droog' van Annemarie van de Mond, 'Scooterdagen' van Leonie de Boer en 'Arthur' van Roel Welling. Ook heeft zij verschillende hoorspelen gemaakt met Bert Kommerij, maker van radiodocumentaires en hoorspelen. Voor de radio sprak zij diverse commercials in waaronder voor Vodafone.

Saskia Mees volgde de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en studeerde in 1977 cum laude af aan de toneelschool Folkwangschule in Essen. Ze ontving de Folkwangprijs. Daarna speelde ze bij diverse gezelschappen en werkte gedurende 23 jaar regelmatig als gastactrice bij Toneelgroep De Appel. In 1999 richtte zij Alba Theaterhuis op, een getrappt talentontwikkelingstraject voor jongeren met diverse culturele achtergronden. Ze doceert muziektheater aan het conservatorium in Rotterdam en bij Jeugdtheaterschool Rabarber in Den Haag. Ook regisseert en begeleidt ze verschillende projecten van professionele spelers en/of zangers en is ze als actrice betrokken bij diverse muziektheaterprojecten.

Het bestuur wordt gevormd door:

- De heer Johannes Pieter Pronk (voorzitter)
- De heer Gerrit Dijkstra (penningmeester)
- Mevrouw Petra Antje Willemse (secretaris)

Na de subsidiebeëindiging van Toneelgroep De Appel per 1 januari 2017, en door het succes van hun eerdere producties in *Claudine & Claudette* (2014) en *Huize Zeezicht* (2015), besloten beide actrices subsidie aan te vragen voor hun visuele hoorspel op locatie (Pulchri Studio aan het Lange Voorhout) *Claudine & Claudette 2.0* (september 2017).

Kenmerkend voor het maken van de producties zijn het hanteren van geschreven tekst met daarbinnen een scherp improvisatievermogen. Hierdoor wordt er direct gereageerd op gebeurtenissen buiten de voorstelling zodat deze fris, uniek en op dat moment ontstaan. Belangrijk onderdeel van de producties zijn de verschillende theatrale vormen, waardoor ze dicht op de huid van het publiek zitten.

Zo maken zij onder andere visuele hoorspelen op locatie; dit zijn voorstellingen waarbij de acteurs zich in een andere ruimte bevinden dan het publiek, bijvoorbeeld achter glas. Het publiek hoort via koptelefoons de acteurs en waant zich onbewust de bespieder. Ook maken ze voorstellingen voor in huiskamers of soortgelijke locaties. In een persoonlijke omgeving wordt de toeschouwer door de indringende intimiteit van de voorstelling in een andere, meer kwetsbare staat gebracht.

De stichting maakt gebruik van schrijvers, acteurs, regisseurs en andere kunstenaars. Zij richt zich op talentvolle mensen uit verschillende vakgebieden en disciplines, die aan de podiumkunsten verbonden zijn en waarvan een aantal om welke reden dan ook (nog) geen plek op de arbeidsmarkt heeft. Ze stimuleren medewerkers om, binnen alle facetten die een productie met zich meebrengt, nieuwe ervaringen op te doen en zich zodoende te ontplooiën en verbeteren. Denk daarbij aan jong opkomend talent, vergeten en/of onderschat ouder talent en onontdekt talent.

Vanaf de oprichting tot op heden hebben beide actrices met betrekking tot de productionele activiteiten kunnen rekenen op de betrokkenheid van een aantal voormalige Appelmedewerkers. In 2018 willen ze de noodzakelijke secretariële en zakelijke kant verstevigen, zowel inhoudelijk als financieel. Tevens willen ze de voorstellingen aan een breder publiek tonen, zowel in Den Haag als daarbuiten.

ACHTERGROND

De zussen Claudine & Claudette zijn de rode draad bij de diverse producties.

Verzwegen verleden

Vanwege hun complexe jeugd in voormalig Nederlands-Indië, mede veroorzaakt door een alcoholische moeder en een autoritaire vader zijn de karakters van de zussen Claudine en Claudette zodanig vervormd dat ze niet anders dan keihard voor zichzelf en elkaar zijn en meedogenloos voor de rest van de wereld. Ze zijn geen van beiden in staat om in het reine te komen met het verleden. Dat veroorzaakt een bittere afstand tussen hen en de buitenwereld. Niets is makkelijker dan een gezamenlijke vijand te creëren en je eigen onvermogen daarop te projecteren. Hun genadeloze meningen en vooronderstellingen ten aanzien van actualiteiten en personen uit het leven van alledag zijn niet te stuiten. Zo wordt elk onderwerp onder een vergrootglas gelegd, met klinische precisie ontleed en versneden tot schamper restafval. De makers stellen hiermee onverwerkte en wellicht traumatische jeugdervaringen aan de kaak. Echter, het slachtofferschap is niet altijd de beste uitkomst om mee verder te leven. Ze willen met hun voorstellingen een lans breken voor het feit dat het verleden niet het heden noch de toekomst is en men altijd de vrijheid heeft het leven opnieuw in te richten.

Ontheemd zijn.

Claudine en Claudette zijn hun vertrouwde omgeving kwijt. Ze hebben geen woning meer en zijn op zoek naar een veilig heenkomen, een houvast waarin de dood nog op afstand blijft. Er is een scheur ontstaan in hun fysieke en mentale constitutie. Ze komen door hun beider schrijnende aftakeling in een unheimische existentie terecht. Deze schemerwereld wordt geteisterd door aanvallen van eenzaamheid en paniek, verlatingsangst en verwarring, rusteloosheid en heimwee.

Saskia Mees en Isabella Chapel willen met de voorstelling de aandacht vestigen op de noodzaak van een veilige thuisbasis. Deze is van ongekend belang voor een wereld waarin iedereen op drift raakt door de verschuivingen en veranderingen die dagelijks plaatsvinden.

Met name de oudere mens wordt in vele gevallen weggehaald uit de vertrouwde omgeving en heeft moeite aansluiting te vinden met de huidige maatschappij. Iedereen raakt in wezen vervreemd van elkaar en zichzelf. We zien elkaar niet meer. We zijn niet meer samen maar alleen, ook al staat communicatie hoog in het vaandel en beschikt bijna iedereen over de middelen tot het maken van contact. Echter, de angst voor het vreemde en onbekende viert hoogtij.

Seksualiteit.

Seksualiteit en intimiteit is voor Claudine en Claudette gaandeweg een pijnlijk en onbegaanbaar gebied geworden. Van het jezelf grenzeloos onderwerpen aan seksuele wellust tot het geheel ontkennen van de noodzaak van intimiteit: beide extremen vormen het emotionele klimaat van waaruit hallucinerende en magische droombeelden geboren worden. Kern van het probleem ligt zeker ook bij de verstoorde relatie die de zussen met hun vader hebben. Daar komt bij dat zij deel uit maken van een generatie waar seksualiteit een privéaangelegenheid is waarover niet gesproken wordt.

Ouderdom en seksualiteit zijn onbegrepen, bevooroordeelde en zodoende vrijwel onbesproken thema's. De verwaarlozing van de seksualiteit van ouderen staat niet op zichzelf; decennialang gingen mensen er vanuit dat seksualiteit geen rol speelt in het latere leven. En zelfs nu alles lijkt te kunnen en te mogen blijft het taboe op seksualiteit van ouderen bij het grote publiek overeind. Met name in de populaire beeldcultuur is – op enkele uitzonderingen na – de figuur van de aseksuele oudere nog niet verdwenen. Beelden van oudere mensen die stapelverliefd zijn of al jaren met tevredenheid het bed delen zien we niet of nauwelijks. We willen door middel van deze voorstelling dit broze en tegelijk bijzondere gegeven blootleggen.

PRODUCTIES

Claudine & Claudette 2.0, een visueel hoorspel op locatie (september 2017)

Op een namiddag in september 2017 staat Claudine, herstellende van een heupoperatie, met een koffer voor de deur van Claudette. Ze hoopt dat zij per direct kan intrekken bij haar zus. Claudette is licht aan het dementeren en wil onder geen beding haar zus in huis hebben. Uit angst onbegrepen of afgewezen te worden sturen de zussen het gesprek naar de dagelijkse beslommingen, het knagende verleden, het overvloedige nieuws en de voorbijgangers, die zij voorzien van hun ijzingwekkende commentaar. Langzaam maar zeker confronteren de vrouwen elkaar met de onverbloemde waarheid. Zittend tussen de bomen aan het prachtige Lange Voorhout te Den Haag, met een koptelefoon op, is het publiek getuige van deze bitterzoete zomerztheid en hoort en ziet het wat er zich afspeelt achter de ramen op de eerste verdieping van het historische pand van Pulchri Studio. Een voorstelling over familiebanden, herinneringen (al dan niet gekleurd), misstanden in de ouderenzorg, erbij willen horen en dit alles met een scherpte en een humor die de bezoeker hopelijk lang zal bijblijven!

Ans Komt Langs (februari 2018)

Ans is eind veertig en van simpele komaf. Ze is geboren in Utrecht maar heeft haar geboortestad verlaten toen ze op 15-jarige leeftijd tijdens een bezoek aan De Pier van Scheveningen verliefd werd op haar huidige man Ko.

Ans staat symbool voor de kwetsbaren in de maatschappij. Diegenen die het niet makkelijk hebben gehad. Of die dagelijks struikelen in dit aardse bestaan en waarvan het leven op overleven lijkt. De menselijke rafelranden. Zij zijn degenen die in de coulissen van de maatschappij staan. Zij zijn met velen maar worden vaak niet gezien. Deze simpele zielen zijn

vaak verrassend humaan, verheven en tolerant.
En voegen een onmisbaar ingrediënt toe aan het leven.

In *Ans Komt Langs* zit het publiek op de huid van de actrice Isabella Chapel. De voorstelling kan in huiskamers, garages, liften, galleries, kantines, caravans en dergelijke gespeeld worden voor gezelschappen tussen de 3 en 30 personen. Het publiek bouwt gedeeltelijk mee aan het verhaal, al naar gelang de openheid van de reacties. De verhaallijn voor de voorstelling wordt bedacht door Saskia Mees en Isabella Chapel.

HEIMLOOS (mei 2018)

Beide actrices kiezen bij deze productie voor een nieuwe vorm. Net als bij *Claudine & Claudette 2.0* wordt ook hier uitgegaan van het visueel hoorspel, maar krijgt het visuele aspect meer aandacht. De hyperrealistische vertelstijl die tot nu toe werd gehanteerd, zal vermengd worden met surrealistische scènes. De heldere verhaallijn wordt versterkt met magische beelden, die de nachtmerrie en de existentiële verwarring van de beide vrouwen theateraal vormgeeft. Ook worden belangrijke muzikale elementen toegevoegd. Door het gebruik van de koptelefoons, wat inmiddels een uniek kenmerk is van de voorstellingen, is het publiek afgesloten van de omgeving en voelt het zich hierdoor exclusief en particulier betrokken. Door de uitstekende kwaliteit van de techniek is het publiek auditief afgesloten van de directe buitenwereld en zijn deze voorstellingen uitermate geschikt om op elke gewenste locatie te spelen. Ook is gebleken dat deze technische vorm zeer geschikt is voor slechthorend publiek.

Claudine en Claudette zijn twee welgestelde zussen. Tot voor kort woonde Claudette aan het Lange Voorhout te Den Haag en Claudine in een revalidatiecentrum aldaar. De etage van Claudette wordt gerenoveerd waardoor zij genoodzaakt is deze te verlaten. Claudine weigert elke vorm van verdere zorg na haar heupoperatie. Zo zijn ze volledig op elkaar aangewezen. Ze voelen zich te goed voor een vakantiehuisje, een hotel is een aanslag op hun privéleven en de absurd hoge prijs van woningen in het centrum vinden ze beledigend.

Op het moment dat de voorstelling begint zien we de zussen gestrand op een leeg terrein. Ze zijn de weg kwijt en proberen een idee te krijgen waar ze zijn, wat ze zullen doen, hoe en waarom ze verder willen en of ze nog samen willen en kunnen blijven. Ze maken de balans op van hun leven. Ergens heeft zich een gevluchte Eritreeër verschanst, die op een gegeven moment, als blijkt dat de auto van de zussen het heeft begeven, tevoorschijn komt. Claudette ontfermt zich over de jongen, die een nieuw thuis zoekt. Dit tot groot ongenoegen van Claudine die bang is dat haar plaats wordt ingenomen. Tijdens een poging de auto weer te starten, rijden Fitau en Claudette het terrein af en komen niet meer terug. Ontredderd blijft Claudine achter.

Seksualiteit bij ouderen en ontheemd zijn, zijn actuele thema's waar onderzoek naar zal worden gedaan: er zullen gesprekken gevoerd worden met ouderen, documentaires bekeken en literatuur verzameld en bestudeerd. Ook worden organisaties benaderd die zich inzetten voor vluchtelingen, thuislozen en eenzamen. We willen onder andere werken met een jonge Eritreeër met een tijdelijke verblijfstatus, een oudere werkeloze danser en met een meisje dat de jonge Claudette verbeeldt.

Foor (werktitel, mei 2019)

Locatievoorstelling over de achterkant van de kermis. Het voor het publiek onzichtbare kermisleven in Nederland zal onderzocht worden. Vanuit gesprekken, interviews en debatten wordt het theatrale materiaal samengesteld.

De voorstelling zal worden gespeeld aan de rafelranden van de stad zoals de lege veldjes bij een supermarkt of een parkeerterrein bij een bouwmarkt.

Er zal worden samengewerkt met studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Filmacademie Amsterdam voor documentaire-achtige filmbeelden.

Luik (werktitel, oktober 2019)

Locatievoorstelling over de puberteit, die genadeloze overgang van kind naar volwassenheid waarin kwetsbaarheid en onzekerheid hoogtij vieren. De fase in het leven waar je binnenwereld vol gedachten, angsten en dromen zit, maar waar je aan de buitenkant bluft tot het uiterste. Bijten of gebeten worden. Waar je grote stappen maakt in de ontwikkeling van je identiteit. De actrices Saskia Mees en Isabella Chapel zullen deze tragikomische productie samen ontwikkelen met jonge spelers. Er zal worden samengewerkt met Theaterschool Rabarber. De voorstelling zal op allerlei openbare plekken zoals bijvoorbeeld winkelcentra te zien zijn. Ook zal er op scholen in kantines gespeeld worden en zullen er workshops rond het thema puberteit ontwikkeld worden.

Wolfskwint (geïnspireerd op De Les van J.P. Sartre, zomer 2020)

Een oude vrouw speelt piano. Ze studeert iedere dag haar toonladders. Er komen regelmatig zangers en zangeressen, en instrumentalisten bij haar oefenen die zij dan begeleidt. Daarvan is het repertoire breed: klassiek, jazz, modern, musical, chanson. Ze heeft veel commentaar op wat de musici doen, en schuwt niet hun talent op de weegschaal te leggen. Dat leidt af en toe tot conflicten maar ook tot ontboezemingen. Zij is tevens een soort praatpaal voor de mensen die zij begeleidt en hoort zo verhalen over het leven buiten haar eigen kamer. Ze wordt voor het begeleiden niet betaald. Het is dus kosteloos wat ze doet, wat het voor studenten en amateurs zeer aantrekkelijk maakt toch bij haar te blijven, ondanks de confrontaties die dit half uur vaak met zich meebrengt.

De voorstelling vindt plaats op het Spuiplein, achter glas. De toeschouwers/-hoorders volgen de voorstelling via koptelefoons, maar hebben wel zicht op het beeld en de handelingen. Er wordt gezocht naar samenwerking met studenten van het conservatorium Den Haag en de muziekschool. Zowel professionals als amateurs die zingen en/of een instrument bespelen worden ingezet. De voorstelling duurt 45 minuten en wordt een aantal malen per dag gespeeld.

Educatie

Kunsteducatie kan kunstgericht, persoonsgericht of maatschappijgericht zijn. Bovendien kan het actief, receptief, reflectief of reproductief ontvangen worden. Isabella Chapel en Saskia Mees zien het liefst een combinatie van bovenstaande doelen. Zij willen met een deskundige uit het kunstonderwijsveld een educatief programma ontwikkelen voor verschillende leeftijden en doelgroepen waarbij de focus zal liggen op de onderliggende thema's in de voorstellingen.

Niet iedereen voelt zich de leeftijd die hij of zij heeft. Oud of jong zijn is in vele gevallen het wel of niet aanwezig zijn van geestelijke vitaliteit, ontvankelijkheid en onbevangenheid. Hoe kun je ervoor zorgen dat in de groei van je leven de nieuwsgierigheid en de verwondering onderdeel blijven uitmaken van je bestaan? Dit vraagt om een sterke persoonlijke wil om wars van elke conventie en mening van anderen vast te houden aan je dromen. Echter wanneer men

zich weerloos voelt creëert dat een zodanige scheiding tussen de mens en zijn omgeving, dat een negatief oordeel wordt aangewakkerd over datgene wat zich buiten hem of haar om afspeelt en zo tot een vijandsbeeld ontwikkeld kan worden.

Deze thema's willen we o.a. theatraal, visueel en tekstueel laten verwerken in lessen en workshops met vragen zoals:

- Hoe oud ben je en hoe oud voel je je?
- Hoe kijk je naar de ander?
- Denk je dat je bekeken wordt?
- Hoe denk je over de ander?
- Hoe denk je dat de ander over jou denkt?

De aanpak van lessen, workshops, lezingen en dergelijke worden aan de hand van de diversiteit van de doelgroepen bepaald. We zullen een randprogrammering verzorgen waarbij wij zelf actief en zorgdragend deelnemen.

Publiciteit & marketing

De terugkeer van de zussen op het Lange Voorhout zal voor vele bezoekers een grote aantrekkingskracht hebben, niet in de laatste plaats doordat Toneelgroep De Appel ter ziele is en er via goede publiciteit een grote groep potentiële bezoekers kan worden bereikt. Beide actrices hebben door hun jarenlange verbintenis bij Toneelgroep De Appel een grote staat van dienst opgebouwd en worden door een trouw publiek omarmd. Bij het voormalig Appelpubliek is een leemte ontstaan en wij zijn er van overtuigd dat de producties van Stichting Claudine & Claudette een verrassend, fris en energiek vervolg zijn. Door de steun die de stichting van onder andere Stichting Vrienden van de Appel ontvangt, beschikt ze over een groot adressenbestand. Er zal intensief gebruik worden gemaakt van de sociale media en de perscontacten worden verder uitgebouwd. YouTube zal worden gebruikt voor kritische en komische filmpjes over de personages.

Voor alle komend producties zullen we in de directe omgeving van de zorgvuldig uitgezochte voorstellingslocaties contact leggen met organisaties, die op welke wijze dan ook betrokken kunnen worden bij de voorstelling: horeca, parkeerbeheer, zorginstellingen, politie, amateurgezelschappen. We streven naar het bereiken en beroeren van een breed publiek: niet alleen de trouwe theaterliefhebber waarvan een deel al bekend is met de zussen Claudine en Claudette, maar ook de kwetsbare mens die door de actrices wordt vertegenwoordigd. Daarnaast heeft de voorstelling een grote aantrekkingskracht op publiek dat graag naar locatietheater komt. Het concept 'visueel hoorspel op locatie' is onconventioneel en sluit ook aan bij de belevingswereld van jonge toeschouwers. De cast is grillig en divers, een vluchteling, een bejaarde danser en een jong meisje, waardoor we een rijkgeschakeerd publiek verwachten, zowel qua leeftijd als qua culturele achtergrond.

Samenwerkingverbanden

Er zal contact worden gelegd met Theaterschool Rabarber in Den Haag, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Filmacademie Amsterdam en het Maastheater in Rotterdam, De Stokerij in Schiedam en Het Zonnehuis in Amsterdam Noord.

Festivals

Er worden aanvragen ingediend bij diverse festivals in het land: Oerol, Fringe Festival Delft, De Karavaan, Festival Boulevard, Festival Noorderzon, Zeeland Nazomerfestival en Festival Forever Young.

Toekomst

Claudine & Claudette drijft op de bijzondere chemie tussen Saskia Mees en Isabella Chapel bij wie het bedenken, ontwikkelen, vormgeven en uitvoeren van verschillende projecten gepaard gaat met een groot gedeeld gevoel voor muzikaliteit, humor, intelligentie en betrokkenheid bij mensen in de samenleving die niet direct gezien en gehoord worden. De producties hebben allen een vast kader door tekst en/of beeld waar binnen het scherpe improvisatievermogen van de beide theatermaaksters een groot aandeel heeft. Er wordt spontaan gereageerd op gebeurtenissen buiten de voorstelling zodat deze fris en uniek is en op dat moment ontstaat. Hierdoor ervaar je als publiek een directe betrokkenheid. Ze hanteren verschillende theatrale vormen om dicht op de huid van het publiek te zitten. Zo maken ze onder andere visuele hoorspelen op locatie: dit zijn voorstellingen waarbij de acteurs zich in een andere ruimte bevinden dan het publiek, bijvoorbeeld achter glas.

Het publiek kan via koptelefoons de acteurs horen en waant zich zodoende onbewust de bespieder.

Ook maken ze voorstellingen voor in huiskamers of soortgelijke locaties. In een persoonlijke omgeving wordt de toeschouwer door de indringende intimiteit van de voorstelling in een andere, meer kwetsbare staat gebracht.

De komende jaren ontwikkelen we verschillende producties, waarbij bovengenoemde elementen een belangrijke rol spelen:

- voorstellingen die in huiskamers en soortgelijke locaties gespeeld kunnen worden;
- (visuele) hoorspelen in een intieme setting op locatie;
- voorstellingen op locaties waarbij wordt uitgegaan van een actueel thema binnen de maatschappij

Deze producties worden gemaakt met een diversiteit aan disciplines en een mix van professionals en amateurs. Onderzoek naar betreffende thema's moet ervoor zorgen dat er participatie plaatsvindt vanuit de directe omgeving. Er zal contact gezocht worden met zorg- en onderwijsinstellingen en met het bedrijfsleven die op de voorstelling in kunnen haken. Daarnaast is er contact gelegd met TV West voor het maken van een tv-programma.